

KADİR GECESİ

Yusuf AYDOĞAN İl Vaizi

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ
وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ
لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ
تَنْزَلُ الْمَلَكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ
سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطَلَعِ الْفَجْرِ

“Biz onu (Kur’an’ı) Kadir gecesinde indirdik. Bilir misin nedir Kadir gecesi? Kadir gecesi bin aydan hayırlıdır. O gece melekler ve ruh, rablerinin izniyle her bir iş için iner dururlar. O gece tan yeri ağarıncaya kadar esenlik doludur.” (Kadir Suresi 97/1-5)

Kadr kelimesi sözlükte “güç, hüküm, değer, şeref” gibi anlamlara gelir. Özellikle **Kur’an’ın bu gecede indirilmesinin geceyi şereflendirdiğini ve kadrini yücelttiğini** ifade etmek üzere ona bu isim verilmiştir. Sûrenin ilk âyetinde **Kur’ân’ın bu gecede**, Bakara sûresinde de (2/185) ramazan ayında indirildiği belirtilmiştir.

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ

“Biz onu (Kur’an’ı) Kadir gecesinde indirdik.”

Müfessirler, 1. ayetteki “Biz onu Kadir gecesinde indirdik” ifadesiyle Kur’an’ın kastedildiği konusunda ittifak etmişlerdir (bk. Taberî, XXX, 166; Râzî, XXXII, 27; Şevkânî, V, 554).

وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ

“Bilir misin nedir Kadir Gecesi?”

“Bilir misin nedir Kadir gecesi?” meâlindeki 2. âyete cevap veren sonraki âyetlerde onun tarihinin açıklanması yerine bu gecenin önemi, insanlar için hayır ve bereketi üzerinde durulmuştur. Duhân suresinde de Kur’an’ın “mübarek bir gecede” indirildiği belirtilerek hüküm ve hikmet içeren bütün işlerin bu gecede ayrıldığı, belirlendiği ifade edilir:

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ مُبَارَكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ
فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ

“Biz onu mübarek bir gecede indirdik; biz daima uyarmaktayız.” (Duhân 44/3-4).

لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ

“Kadir Gecesi bin aydan hayırlıdır.”

Müfessirlerin bir kısmı, Kadir Gecesinde bin aydan hayırlı olduğunu bildiren 3. âyeti hakiki mânasında anlayarak **bu gecede yapılan ibadet ve hayırların**, içinde Kadir Gecesinde bulunmadığı bin ayda yapılanlardan **daha çok sevap getireceğini** belirtirler. Başka bir yoruma göre buradaki bin sayısı **çokluktan kinayedir**. Şu halde bu âyette **Kadir Gecesinde yapılan ibadet ve iyiliklerin diğer bütün zamanlarda yapılanlardan daha çok sevap getireceği** ifade edilmiş olmaktadır. (Şevkânî, V, 555; İbn Âşûr, XXX, 459).

تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ

“O gece melekler ve ruh, rablerinin izniyle her bir iş için iner dururlar.”

Burada Kadir Gecesinde bin aydan hayırlı oluşunun başka bazı sebepleri açıklanmaktadır. Bu gece Allah Teâlâ'nın vereceği görevleri üstlenmek üzere melekler ve ruh yeryüzüne inerler. *Cebrâil* meleklerden biri olmakla birlikte makamının yüksekliğini ve şanının yüceliğini göstermek üzere ayrıca zikredilmiştir.

سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطَلَعِ الْفَجْرِ

” O gece tan yeri ağarınca kadar esenlik doludur.”

5. âyette bu gecenin **esenlik ve mutluluk gecesi** olduğu ifade edilmiştir. Zira melekler gecenin başından itibaren şafak söküne kadar gruplar halinde inerek müminlere selâm verirler. Bu durum gecenin karanlığı çekilinceye kadar devam eder. **Kadir Gecesinde** Allah Teâlâ **Rahmân** ismiyle **tecelli** etmektedir.

Kadir Gecesi Ne Zaman?

Ramazân'ı mübarek kılan en önemli unsurlardan biri de Kadir gecesidir. Bu geceye çok önem veren **Rahmet Peygamberi**, Ramazan ayı içinde gizlenmiş olan **Kadir Gecesi**ni **son on günde** aramayı tavsiye etmiştir;

عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ « تَحَرَّوْا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِي الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ » .

Hişâm b. Urve'nin, babasından naklettiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: “**Kadir Gecesi**ni **Ramazân ayının son on gününde arayın!**” (Muvatta", İ'tikâf, 6)

Ramazân ayının son on günü içindeki tek sayılı gecelerin Kadir Gecesi olma ihtimalinden dolayı kendisi de, aile efradı ile birlikte **23. 25. ve 27. geceleri uzun süre ibadet ederek geçirirdi**. (Tirmizî, Savm, 81)

Ramazân'ın son on gününe, ayrı bir önem verir, **mescid-i saadette itikâfa girer, ibadet ve taatle meşgul olurdu**. **Peygamberimizin** bu uygulaması, **vefat edinceye kadar devam etmiştir**.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعْتَكِفُ كُلَّ عَامٍ عَشْرَةَ أَيَّامٍ فَلَمَّا كَانَ الْعَامُ الَّذِي قُبِضَ فِيهِ اعْتَكَفَ عَشْرِينَ يَوْمًا وَكَانَ يُعْرَضُ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ فِي كُلِّ عَامٍ مَرَّةً فَلَمَّا كَانَ الْعَامُ الَّذِي قُبِضَ فِيهِ عُرِضَ عَلَيْهِ مَرَّتَيْنِ .

Ebû Hureyre “Nebi (s.a.v) her Ramazan on gün itikafa girerdi, vefat ettiği sene ise yirmi gün itikaf yaptı. Her yıl Kur’an’ı bir defa arz ederdi, vefat ettiği yıl iki defa arz etti.” demiştir. (İbn Mâce, Sıyam, 58.)

Zir b. Hubeyş diyor ki, “Übey b. Ka’b’a kardeşin Abdullah b. Mes’ud ‘Yıl boyunca ibadet eden Kadir Gecesi’ne isabet eder’ diyor, dedim. Übey b. Ka’b dedi ki: ‘Allah İbn Mes’ud’a rahmet eylesin. O, insanların Kadir Gecesi’nin hangi gece olduğuna güvenerek gevşeklik göstermemelerini istemiştir. Yoksa Kadir Gecesi’nin, Ramazan’da; Ramazan’ın da son on günü içerisinde yirmi yedinci gecesinde olduğunu biliyordu.’ dedi. ‘Bunu neye dayanarak söylüyorsun, Ey Ebü’l-Münzir (Übey b. Ka’b’ın lakabı)’ dedim. Übey de “Ben bunu Resulullah’ın (s.a.v.) bize haber vermiş olduğu alametle söylüyorum ki, o alamet de o gün güneşin şuasız olarak doğmasıdır.” dedi” (Müslim, Sıyam, 220).

** KURAN’I KERİM**

*Öğüt –Şifa- Rehber

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

“Ey insanlar! İşte size, Rabbinizden bir öğüt, gönüllerdeki dertlere bir şifa, müminlere doğru yolu gösteren bir hidayet ve rahmet geldi.” Yunus, 57.

*Doğru ile Yanlışı Ortaya Koyar

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ

“Ramazan ayı öyle bir aydır ki onda insanlara yol gösteren, hakla bâtılı ayıran, hidâyet rehberi ve deliller halinde bulunan Kur’an o ayda indirildi.” Bakara 2/185

** Cahiliyenin Karanlığından Kurtarır

الرَّ كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ

“Elif. Lâm. Râ. (Bu Kur'an), Rablerinin izniyle insanları karanlıklardan aydınlığa, yani her şeye galip (ve) övgüye lâyık olan Allah’ın yoluna çıkarman için sana indirdiğimiz bir kitaptır”. İbrahim, 14/1.

** Kur’ân’ı Yaşamak ve Yüz Çevirmek ***

وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَعْمَى
قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا

قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيتَهَا وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنْسَى

“Her kim de benim zikrimden (Kur’an’dan) yüz çevirirse mutlaka ona dar bir geçim vardır. Bir de onu kıyamet gününde kör olarak haşrederiz. (Kör olarak haşredilen kul) şöyle der: ‘Rabbim! Dünyada gören bir kimse olduğum halde, niçin beni kör olarak haşrettin?’ Allah da ‘Evet, öyle! Âyetlerimiz sana geldi de sen onları unuttun. Aynı şekilde bugün de sen unutuluyorsun!’ buyurur.” (Tâ-hâ, 20/124-126).

Rasulullah (sav) ise hadisi şeriflerinde şöyle buyurmuştur:

إِنَّ اللَّهَ يَرْفَعُ بِهَذَا الْكِتَابِ أَقْوَامًا وَيَضَعُ بِهِ آخَرِينَ.

“Allah Teâlâ şu Kur’ân-ı Kerîm ile âmil olan kavimleri yükseltir. Onun yolundan (usulünden) gitmeyenleri de alçaltır.” (Müslim, Müsâfirîn 269)

مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ وَاسْتَضَمَّهُ، فَأَحَلَّ حَالَهُ، وَحَرَّمَ حَرَامَهُ أَدْخَلَهُ اللَّهُ بِهِنَّ الْجَنَّةَ وَشَفَعَهُ فِي عَشْرَةِ
مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ كُلُّهُمْ قَدْ وَجِبَتْ لَهُ النَّارُ

“Kim Kur’an’ı okur ve onu güzelce ezberler, helâlini helâl, haramını haram kabul ederse, Allah bu sayede o kimseyi cennetine sokar. O kişi de kendi ailesinden hepsi cehennemi hak etmiş on kişiye şefaath eder” Tirmizî Fedailü’l Kur’an,13.

KADİR GECESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Nasıl Dua Edelim:

Ramazân ayı oruç ayı olduğu gibi duaların kabul olduğu kutlu bir zaman dilimi. Her anı fırsat bilinip dua ile Rabbimize yönelmemiz gereken bir ay. Kadir gecesi ise artık rahmet ve mağfiretin yağmur gibi yağdığı, Allah-u Teâlâ’nın dünya semasına rahmetiyle tecelli ettiği bir gece. Böyle bir gecede yapılacak dualar ise ayrı bir kıymetli... Rabbimizin hoşuna gidecek ve kabul edeceği bir duayı en güzel rehberimiz Hz. Peygamber’den öğrenelim:

Ayşe (r.a.), Peygamber Efendimiz’e: “–Ey Allah’ın Resûlü! Kadir Gecesi’nin hangi gece olduğunu bilecek olursam, o gece nasıl dua edeyim?” diye sormuş, Efendimiz de:

اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوفٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي

“«Allah’ım! Sen çok affediciisin, affetmeyi seversin. Beni bağışla!» diye dua et!” buyurmuştur. (Tirmizî, Deavât, 84)

Kur’ân Okuyalım:

Bugün ve gecelerde Kur’an-ı Kerim’i bizler de gönlümüze indirmeliyiz. O’nun manevi feyzinden istifade etmeliyiz. Okumalı, anlamalı ve hayatımıza aktarmalıyız. Peygamber Efendimiz bir hadislerinde şöyle buyurmaktadır.

اقْرَأُوا الْقُرْآنَ فَإِنَّهُ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ شَفِيعاً لِأَصْحَابِهِ

“Kur’an okuyunuz. Çünkü Kur’an, kıyamet gününde kendisini okuyanlara şefaatçi olarak gelecektir.” (Müslim, Müsâfirin 252)

Tevbe Edelim:

Duaların kabul olduğu bu güzel zamanlarda dualarımızın içine tevbelerimizi de katalım. Hatalarımızdan, günahlarımızdan af dileyelim. Rabbimiz Kur’an’ı Kerim de tevbe etmeyi bizlere emrederken, tevbe edip salih amel işleyenlerin ise bağışlanacağını ve kötülüklerinin iyiliklerle değiştirileceğini müjdeler.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا

“Ey iman edenler! Allah’a samimiyetle tövbe edin!” (Tahrim, 66/8)

إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا

“Ancak tövbe ve iman edip iyi işler yapanlar başkadır. Allah onların kötülüklerini iyiliklere çevirir. Allah çok bağışlayıcıdır; engin merhamet sahibidir. (Furkan, 25/70)

يَا أَيُّهَا النَّاسُ تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ وَاسْتَغْفِرُوا لَهُ فَإِنِّي أَتُوبُ فِي الْيَوْمِ مِائَةَ مَرَّةٍ

“Ey insanlar! Allah’a tövbe edip ondan af dileyiniz. Zira ben ona günde yüz defa tövbe ederim. (Müslim, Zikir 42)

Nafile ve Kaza Namazı Kılalım

Namaz dinin direğidir. Gözümüzün aydınlığıdır. İslam Dininin beş temel şartından biridir. Dünya ve ahiret mutluluğunun anahtarıdır. Kişiyi yanlışlıklara ve hatalara sürüklemeyi önleyen bir ibadettir. Ramazan ayının bizlere vermiş olduğu huşu içerisinde kılmış olduğumuz namazlarımızı kılmaya özen gösterelim. Namazlarımızdan bazıları eksik kalmış olabilir. Bu gecede dinimizin direği olan namazı çoğaltalım. Geçmişte kılamadıklarımızı kılmaya çalışalım. Kötülükten arınmanın yolu namaz iledir. Bu geceden istifade etmek namaz iledir.

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

“İman edip salih ameller işleyen, beş vakit namazı dosdoğru kılıp servetinin zekâtını verenlerin mükâfatları Allah katındadır. Onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir”. (Bakara,2/ 277.)

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ

“Gerçekten müminler kurtuluşa ermiştir; onlar ki, namazlarında huşû içindedirler;”

(Müminun 23/1,2.)

إِنَّ أَوَّلَ مَا يُحَاسَبُ بِهِ الْعَبْدُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ عَمَلِهِ صَلَاتُهُ فَإِنْ صَلَحَتْ فَقَدْ أَفْلَحَ وَأَنْجَحَ وَإِنْ فَسَدَتْ فَقَدْ خَابَ وَخَسِرَ

“Kulun kıyamet gününde, hesabı ilk önce sorulacak ameli namazdır. Eğer namazı dürüst çıkarsa kurtulmuş ve kazanmıştır. Eğer namazı düzgün çıkmazsa kaybetmiştir.” (Tirmizî, Salât,

305)

أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهْرًا بِبَابِ أَحَدِكُمْ يَغْتَسَلُ فِيهِ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ مَا تَقُولُونَ يُبْقَى ذَلِكَ مِنْ دَرْنِهِ شَيْئًا؟ قَالُوا: لَا يُبْقَى ذَلِكَ مِنْ دَرْنِهِ شَيْئًا. قَالَ: فَذَلِكَ مَثَلُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ، يَمْحُوا اللَّهُ بِهَا الْخَطَايَا

“Ne dersiniz? Birinizin kapısının önünde bir ırmak olsa ve burada günde beş defa yıkansa bu kimsede hiç kir kalır mı? (Sahabenin); ‘Hayır hiçbir kir kalmaz’ diye cevap vermeleri üzerine “İşte beş vakit namaz da böyledir. Allah, bu sebeple günahları temizler, yok eder”

(Nesâî, Salât 7,)

Son Ramazanım Son Kadir Gecem

Her ne kadar Ramazan ayı, Allah tarafından mübarek kılınmışsa da onun bereketinden istifade etmek Müslümanın iradesine bırakılmıştır. Değerlendiren için Ramazan bulunmaz bir hasat mevsimi, maddî ve manevî bir arınma iklimidir. Ramazan’a yetiştiği hâlde onun kadrini ve kıymetini bilmeyen biri içinse, kaçırılmış bir fırsat hatta bir vebal olacaktır. Rasulullah (sav) hadisi şerifte bizleri bu noktada uyarılmış ve şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ «... وَرَعِمَ أَنْفُ رَجُلٍ دَخَلَ عَلَيْهِ رَمَضَانُ ثُمَّ انْسَلَخَ قَبْلَ أَنْ يُغْفَرَ لَهُ...»

“Ramazan ayına girdiği hâlde günahlarını affettirmeden bu ayı tamamlayan kişinin burnu yerde sürünsün!” (Tirmizî, Deavât, 100.)

Dolayısıyla bu Ramazan’ı son Ramazanımız bu geceyi son Kadir gecemiz bilelim. Ahirete irtihal eden kardeşlerimizden niceleri geçen yıl Ramazan ayında ve bayramında bizlerle beraberlerdi. Ama bu yıl aramızda yoklar. Belki bu Ramazan da bizim son Ramazanımız, bu gece son Kadir gecemiz. Gelin Cennetin kapısını bu gecemizde aralayıp Rabbimizin rahmetine ulaşalım.

Mübarek Gecelerin Değerlendirilmesi

1. Kur’an–ı Kerim okunmalı; okuyanlar dinlenmeli.
2. Peygamber Efendimize salât selâmlar getirilmeli; O’nun şefaatinin ümit edip, ümmetinden olma şuuru tazelenmelidir.
3. Kaza, nafîle namazlar kılınmalı; mübarek geceler ibadetlerle ikame edilmelidir.

4. Tefekkürde bulunulmalı; “Yaratılış amacıma uygun hayat yaşıyor muyum? Rabbim benim hayat tarzımdan hoşnut mu? Rasulullah’ ı örnek alabiliyor muyum? gibi konular başta olmak üzere kendimizi hesaba çekip, tefekkür etmeliyiz.

5. Geçmişin muhasebesi yapıldığı gibi eğer pişman olunan hususlar varsa bunları değiştirmek için Rabbimizden fırsat istemeli ve geleceğin planlarını pişmanlıkları gidermek ve yeni hatalar yapmamak üzerine yapmalıdır.

6. Günahlara samimi olarak tövbe ve istiğfar edilmeli; idrak edilen geceyi son Kadir Gecesi, ayı son Ramazan ayı, bayramı son bayram gibi düşünerek değerlendirmeli.

7. Namaz, Kur’an, Tövbe, Salat Selamlar ile ihya ettiğimiz geceyi kendimize, evlatlarımıza, anne-babamıza ve bütün müminlere hayır dua ederek tamamlayalım.